№ 11.

Redakcija un kantoris: L. Miesnieku ielā 12. Tālrunis 80-69. Pasta kaste 842. Telegramu adrese: Rīgā, — Laikmets. Redakcija atvērta no 5—7 vak. Kantoris darbdienās 8—6 vak., svētdienās 8—10 rītā.

Rīta laikraksts

LAIKMETS

Abonešanas maksa: 1 mēn. bez piesūt. Ls 1.50 ar piesūtīšanu Ls. 1.80, uz ārzemēm — Ls. 3.

6 sant.

Sludinajumi: viensl. petit rinda tekstā 50 sant., slud. daļā, firmu un izpriecu slud: 20 s., pārejie 14 sant., darba piedāv. 6 sant. + 5% sludin. nod. No ārzem. 100% dārg.

1. gads | Ceturtdien, 13. novembrī | 1924

Wakareiropas strahdneeziba prasa politisko amnestiju

Pehzkara rewoluzionaro zihnu laikâ ir noteesati uf ilgeem gadeem loti leels skaits strahdneeku par tâ sauktajeem politiskeem noseegumeem. Politisku zihnu laikos, kâ sinams, noseedsneeks paleek tas, kursch teek uswarets. Tas tâ ir bijis weenumehr, kamehr pastahw rakstita wehsture. Ufu zihnu momentos tas ari ir pilnigi saprotams, bet eestahjotees normaleem apstahkleem, zihnas karstumâ isnestee spreedumi jarewidè un jadod weeta plaschai amnestijai. Amnestiju, kâ lihdsekli normalu apstahklu weidoschanai, atsina pat monarkistiskâs Kreewijas waditaji. Pee amnestijas, norimstot zihnas karstumam, kehrâs gandrihs wisas waldibas.

Preeksch paschas walsts ir loti kaitigi, ja normalos laikos tâs zeetumos sehd daudz politisko noseedsneeku, jo par wisdrošchako un stiprako weenumehr teek skaitita tâ walsts, kurai pawisam naw politisku zeetumneeku.

Wahzijas zeetumos pastâvan sehd ap 7000 par politiskeem noseegumeem noteesati strahdneeki. Wahzijas proletariats pehdejâ laikâ ir ussahzis plaschu kampaniju par winu amnesteschanu. Lihdsigas kampanijas ir ussahkuschi strahdneeki ari zitâs semês, eesneegdami parlamentos preekschlikumus par politisko amnestiju. Fabrikâs un usnehmumos strahdneeku masas peenem lehmumus, prasot noteesato strahdneeku amnesteschanu. Wahzijas strahdneeku prasibas aisstahw un atbalsta ari kaiminwalstu radikalâs strahdneeku organisazijas. Tâ Franzijas radikalo strahdneeku organisaziju sekretaru konferenze, atteezibâ uf Wahzijas strahdneeku amnestijas prasibu, peenehmusi resoluziju, kura galwenos wilzeenos skan sekoschi:

„Rajonu sekretaru konferenze suhta sawu sweizeenu 7000 Wahzijas zeetumos smokoscheem noteesateem strahdneekeem un apleezina wineem sawu solidaritati. Konferenze nosoda strahdneeku kustibas teroristisko wajaschanu no demokratiski — pazisistiskâs Wahzijas waldibas puses, kura gan amnesteja Reinas apgabala separatistus, bet turpina arestet strahdneekus. Konferenze issaka Wahzu strahdneekeem sawu solidaritati winu zihnâ par amnestiju".

Franzijas proletariats ir solidars ne tikai kâ ar wahzu strahdneekeem, winsch zihnas par amnestiju ari paschu mahjâs. Franzijâ zihna par politiski noteesato strahdneeku amnestiju jau ilgst wairak mehneschus un strahdneeku schkira zer scho zihnu nowest lihds labwehligam galam.

Herrio waldiba sawus solijumus amnestijas jautajumâ wehl naw ispildijusi. Taisniba, weena daļa ir atswabinati, bet daschi tuhkstoschi wehl gaida solijuma ispildischanu. Wehl naw amnesteti melnâs juhras flotes matroschi. Wehl gaida uf amnestiju proletariata rewoluzionarâs kustibas wadoni, peem. Gilbo, kursch 1915. gadâ isdewa Schweizê schurnalu pret karu. Wina noseegums bija peedalischanâs Zimerwaldes un Kintales konferenzês, par ko Klemanso waldiba winu apwainoja walsts nodewibâ un noteesaja uf uahwi. Daudzi winam lihdsigi politiski „noseedsneeki" wehl weenmehr gaida uf solito amnestiju.

Un Franzijas proletariats nelauj schos solijumus aismirst. Kreisâs arodkustibas wahrdâ schis kustibas wadoschee organi nolehmuschi zihnu turpinat un prasit:

Pilnigu amnestiju wiseem melnâs juhras flotes matroscheem, tâpat amnestiju wiseem eeslodsiteem, kuri noteesati par propagandu, par sawu domu atklahtu isteikschanu, par streikeem kara laikâ, sawu arodbeedribu peenahkumu ispildischanu un lihdsigeem „noseegumeem". Amnestiju wiseem noteesateem un atlaisteem dselsszelneekeem, walsts eestahschu kalpotajeem, skolotajeem un ziteem darbineekeem, atjaunojot winus teesibâs un peenemot atpakal darbâ. Sakarâ ar zihnu par amnestiju Franzijas kreiso arodbeedribu apweeniba ussstahda wehl sekoschas prasibas:

Atzelt likumu par teesibu noschaut uf weetas. Atzelt lauku kara teesas. Atzelt wisas ahrkahrtejâs isnehmumu teesas. Atzelt kara un ziwilos karzera sodus. Atzelt likumus, kuri wehrsti pret strahdneeku kustibu.

Atsiht arodbeedribu teesibas un streika brihwibu wiseem nodarbinateem strahdneekeem bes isnehmuma.

Kreisâs arodbeedribas aizina ap schim prasibam weenotees wisus Franzijas strahdneekus un organiset kopeju ispildu komiteju zihnas weschanai par amnestiju. Un ne tikai Wahzijâ un Franzijâ, ari zitâs walstis teek pazelts amnestijas jautajums.

Deenwidslawijâ, kur strahdneekeem nahzâs smagi zeest sem reakzionarâs waldibas, jaunais Dawidowitscha waldibas kabinets daschas nedelas atpakal dewa proletariatam plaschas amnestijas solijumu. Bet ari tur solijumi naw ispilditi. Lihdz schim ir sasaukta tikai komisija, kurai jaskata zauri, kahdus politiskos noteesatos amnestet. Pehz waldibas awises „Politika" sinam, tahdu amnestejamo Deenwidslawijâ esot ap trihs tuhkstoschi. Amnestija atteezinama uf pahrkahpumeem armijâ, uf komunisteem un nazionalisteem — makedoneescheem, melnkalneescheem un kroateem. Wisi tee ir reakzionarâ Paschitscha reschima upuri, ar kureem ir pahrpilditi Deenwidslawijas zeetumi, bet jaunâ demokratiskâ waldiba ne wisai steidsas ar winu atswabinaschanu. Starp noteesateem ir daudzi strahdneeki ar 14 lihdz 20 gadu zeetuma sodeem. Wisi noteesatee strahdneeki ar zeeschu pahrleezibu gaida, ka jaunâ demokratiskâ waldiba winus atswabinâs.

Lihdsigas amnestijas kampanijas sahkas ari zitâs semês. Un tas weegli saprotams: walstis, kur pee walsts stuhres nahk demokratiskâs waldibas, schis jautajums isbihdas pats no sewis, kâ normalu apstahklu eestahschanâs nepeezeeschamiba. Pateesa demokratija weenumehr buhs par normalu apstahklu nokahrtoschanu un tadehl ari par amnestiju. Pret amnestiju arweenu buhs galejâs reakzijas peekriteji, kurus beedè padaritee nedarbi pret strahdneeku schkiru. Bet pateesai demokratijai no amnestijas naw ko baiditees.

Pee mums pehdejos gados teek praktiseta sawada weida amnestija, tas ir, ka arestetos waj noteesatos strahdneekus apmaina pret Padomju Kreewijâ aresteteem Latwijas pawalstneekeem. Tâ tad ari Latwijas demokratija naw pret politisko noteesato amnestiju; tikai Latwijas demokratijas moralistkais prestischs guhtu daudz wairak, ja wina schos sawus politiskos „noseedsneekus" atswabinatu uf amnestijas pamata.

Sozialdemokrati beeschi sawâ presê ir pazehluschi jautajumu par prowokazijas lomu muhsu politiskâs prahwâs, kur beeschi eespehjamas teesas kluhdas. Sozialdemokrateem Saeimâ ir pahri par 30 balsis. Waj nebuhtu laiks, ka wini, kâ strahdneezibas preekschstahwji, eerosina Saeimâ jautajumu par politisko amnestiju ari pee mums un reisâ pahrrunâ ari par strahdneeku kustibas usraudsibas weidu grosischanu, jo pee mums pastahw daudzi tahdi politiski noseegumi, kurus zitâs Wakareiropas walstis par noseegumu wairs neskaita.

Romas faschisteem pamati schkobas

Telegramas nes wehsti, ka faschistu wadoschâs aprindâs nesaskanas paasinajas. Faschistu ispildu komiteja nolikusi sawas pilnwaras. Opozizijas deputatu apweeniba izlaidusi deklaraziju, ka joprojam boikoteschot tagadejâ parlamenta darbibu. Milanâ filologu beedriba nodomajusi sarihkot Spanijas rakstneeka profesora Unamuno lekziju, kursch ir pasihstams kâ atklahts faschisma pretineeks. Pee Musolini audienzê peeteikuschees 7 tikai 44 „drosmes selta medalas" apbalwotee, kuri isteikuschi solidarisceschanos ar waldibu. Musolini peeskaita scho apleezinaschanu pee swarigakeem schis nedelas politiskeem notikumeem. Tomehr neskatotees uf wisu atsinibu, pehz laikrakstu sinam, no tagadejâs Romas waldibas nowehrschas arweenu plaschaki tautas slahni.

Wahzija dselsszelneeku streika preekschwakarâ

Sakarâ ar wispahrejo dselsszelneeku streiku Austrijâ, stiprs sawilnojums radees ari Wahzijâ. Dselsszelneeku arodbeedribu zentrs steidsoschi sasauzis Berlinê atsewischko organisaziju pahrstahwju apspreedi. Tâ kâ jau neilgi atpakal dselsszelneeki bij peeprasijuschi algas paaugstinaschanu, bet noraiditi, tad loti eespehjams wispahrejais streiks ari Wahzijâ. Pehz laikrakstu sinam spreeschot, stahwoklis ir tik saspihlets, ka sagaida streikus uf atsewischkâm linijam neatkarigi no zentra lehmumeem.

Ja waldiba dselsszelneeku prasibas, kuras tiks eesneegtas tuwakâs deenâs, noraiditu, tad wispahrejs streiks nenowehrschams. Pehz pehdejâm LTA sinam streiku ussahkuschi jau apakschsemes dselsszelneeki Berlinê.

Politiskâ prahwa Talliná

11. now. tika nolasits apwainoschanas akts. No teesas peeschkirteem aisstahwjeem atsazijâs 89 apsuhdsetee, pahrejee 43 peenehma aisstahwjus. Maskawas adwokati peesuhtijuschi Tallinas kara teesai telegramu, lai isteesaschanu atleek uf 5 deenam. Teesa luhgumu atstahja bez eewehribas.

Wrangeła sloti nodos Padomju Kreewijai

Franzijas juhras prefekts isdewis rihkojumu nolaist nazionalâs slagas no flotes Bisetâ un peebraukt krastâ, lai kugus nodotu Padomju Kreewijai.

Sawâ runâ Kreewijas preekschstahwjeem prefekts ussweris frantschu juhrneeku simpatijas Padomju Kreewijai, apsolidams no sawas puses zik eespehjams pabalstit flotes reewakuaziju. Sakarâ ar flotes un Parises suhtneezibas nama nodoschanu Padomju Kreewijai, kreewu emigrantu reakzionarâs grupas eesneegušchas protestu Herrio pret to, ka tas atnehmis winu nazionalo ihpaschumu un, ka wineem — reakzionarâm grupam, esot teesibas sagaidit pabalstu sawu likumigo teesibu aistahweschanai.

Kâ redzams wezzs Kreewijas monarkisti wehl arweenu naw atswabinajuschees no eedomas, ka wini ir weenigee un ihstee pascha deewa eezeltee waldneeki. Rahdas, ka wisi pehdejo gadu politiskee notikumi un pahrwehrtibas teem nogahjuschas garam un tee dsihwo wehl wezâs waras apsinas laikmetâ. Bet lai dsihwo — un protestè.

Latwija

Mehrsraga pag. eedsihwotaju leelais wairums ir strahdneeki-swejneeki. Lihdz schim wini parahdijuschi maz aktiwitates un sabeedriski-kulturelâ dsihwe pawisam noklususi. Labas grahmatas gandrihs nepeeejamas, bibliotekas naw, isnemot neleelo grahmatu skaitu pamatskolâ. Jaunatne nodewusees daschadu breesmu romanu lasischanai un ballitem, kuras sarihko Kreewraga swejneezibas beedriba, nekad neaismirsdama pilnu bufeti. Dserschana kluwusi par epidemiju, kuras sekas labi raksturo gadijums ar pagasta pastineeku, kas mehdza leetot tihru spirtu. 7. now. winu atrada uf zeła ar wisu pastu tâ eespirtojuschos, ka wajadseja ar firgu west mahjâ. Otrâ rihtâ winsch nomira. Daschâs mahjâs tagadejo linu mihstischanas talku laikâ dser 4 nedelas no weetas. Sahkâm gan zelt beedribas namu, bet tagad peetruhzis naudas un sabeedriba ne labpraht grib seedot, jo leelakâ daļa teescham nabadsigi, bet bagatee kulturas tehwi maz eeinterefeti. Weetejâ pamatskola ir pahrpildita: wairak kâ 80 behrnu uf 2 skolotajeem. Wezaku sapulzes apmeklè wahji. No inspektora sanemts raksts, ka wiseem 6 gadus wezeem behrneem jaapmeklè pirmskola, pretejâ gadijumâ usleekot soda naudu. Wezaku padome nolehma protestet pret to, jo maseem, slikti apgehrbteem behrneem naw pa spehkam mehrot 4—7 werstis tahlo zeļu rudens dubkos un seemas salâ. Daudz labaki buhtu, ja waldiba nodibinatu te patwerstmi truhzigeem behrneem un algotu apkahrtzelojoschu skolotaju. Weetejais.

Aiswiki. Aiswiki — Deewa isredsets pagasts, weenigais kâ tahds Latwijâ. Nowelti bez luteranu draudses

sche wehl 2 sektantu — baptistu un brahhu luhgschanas nami, kaut pagasts famehrâ mass. Pagasta sabeedriskâ dsihwe? — tahdas naw. Jeb ari isteizas ta sektantu swehtdeenas sapulzês un 1. waj 2. mihtinrumâs, sakarâ ar kahdàm wehleschanam. Pagastâ nodibinajàs un 2 gadus jau pastahw Laukfaimneezifkâ beedriba. Winas darbiba schai laikâ — waiflas bulla eegahdaschana, kuru pagastâ sauz par „nazionalo". Aiswikneeka usskats: „ja es newaru spert 2 solus atpakal, tad soli us preekschu neeeschu ne par ko", un „ja to nedarija muhsu tehwu tehwi, tad mehs jau nekad".

Pagastâ kahdreis nodibinajàs laukstrahdneeku nodala, bet jau 2 gadus par winu wairs nedsird un neweens pagastâ nesin pateikt winas eksistenzi.

Aiswiki ir sastahjuschu uhdenu purws, kas nosausejams un isdedsinams, lai pahrwehrstos augligâ laukâ. Strahdneeki ir, un ja tee gribês — Aiswiki modifees.

K.

Nigrande. Nepahtihkamu pahrsteigumu weetejeem pamatskolas pedagogeem sagahdajis „Laikmets" Nr. 1. ar sinojumu par schejeenes pedagogu intrigam. Tee wihri, leekas, aismirsuschi sawus behdigos panahkumus kad wini wasarâ suhtija waj weselu deputaziju pee aprinla skoln waldes, lai nodabutu pee malas skolas pahrsini St. Tàpat rudeni diwi no wineem nebij kautrejuschees wisu kolegu wahrdâ, usrakstit suhdsibas rakstu pret skolas pahrsini pagasta padomei, „apwainojot" to par stingrakas kahrtibas eeweschanu skolâ un t. t. Minetais luhgumraksts teescham sagahdajis padomes sehdê daschus jautrus brihschus.

Tagad augschmineto sinojumu tàs paschas personas grib isleetot par punktu ar kura palihdsibu tikt no wineem nepatihkamâ pahrsina walâ. — Launas mehles melsch, ka weenam no teem wihreem gribotees par waru tikt par skolas kungu. Bet mehs tam netizam.

Schehl buhtu, ka intrigu dehl tagadejam pahrsinim nahktos aiseet, jo winsch pasihstams ka humans un spehjigs pedagogs un eezeenits ari no saweem audzekneem. Bet par pahrejeem mehs esam zitadâs domâs — teem tàs jaunsaimneezibas, saimneezibas un blakus nodarboschanàs aisnem wairak laika kà wajadsetu.

A.—

Skrunda. „Kolasa lauki". 1923. g. Skrundâ peenahkuschi pawisam 16 eksemplari laikraksta. Tagad zaur kooperatiwu „Raschotajs" kursch literaturas apgahdaschanai peegreesch sewischku wehribu, peenahk pagastam 99 eksemplari. Zaur kooperatiwu nonem sekoschus laikrakstus (eekawâs eksemplaru skaits agrak):

„Strahdneeku Awise" 14 eksf., „Jaunakàs Sinas" 11, „Balss" 10, „Laikmets" 10, „Latwijas Wehstnesis" 10 (14), „Laukstrahdneeks" 6 (10), „Pret Sauli" 6, „Jaunais Rihts" 5, „Lauku Darbs" 5, „Prezibu Awise" 5, „Rigas Sinas" 5, „Kursemes Wahrds" 3 (10), „Latwija" 2, „Latwis" 2 (5), „Latwijas Sargs" 2 (5), „Brihwà Seme" 2 (5), „Сегодня" 1 (3), „Latwijas Kareiwis" 0 (5), „Sozialdemokrats" 0 (5) „Darba Balss" 0, kopâ 99 eksemplaru. Schurnali: „Weenība" 15 eksf., „Nedela" 13 (14), „Ilustrets Schurnals" 12 (14), „Kopdarbiba" 10, „Semkopis" 7 (10), „Domas" 7, „Swari" 7, „Latwju Grahmata" 6 (7), „Siksspahrnis" 6 (10), „Laiks" 5, „Sensazija" 5, „Wispasaules Ainawa" 5, „Massaimneeks" 5, „Medneeks un Makschkerneeks" 5, „Latwijas Saule" 5, „Nahkotnes Spehks" 5, „Zihrulis" 5 (10), „Jaunà Balss" 5, „Masàs Jaunibas Tekas" 4, „Jaunibas Tekas" 3, „Jaunatnes Draugs" 3, „Puhzesspeegelis" 3 (10), „Latwijas Laukfaimneeks" 3 (5), „Bischkopis" 3, „Musikas Nedela" 3, „Latwijas Tirgotajs" 3, „Arodneeks" 3, „Skaidriba" 3, „Daba" 3, „Seeweete" 3, „Darba Seeweete" 3, „Nahkotnes Seeweete" 2, „Peensaimneeks un Lopkopis" 2, „Lahtschplehsis - Limitists" 2, „Muhschigàs Ilgas" 2, „Swehtdeenas Rihts" 2, „Ritums" 1, „Laime" 1, „Muhsu Nahkotne" 1, „Пляжъ" 1, kopâ 182 eksf.

„Balss".

Esere. Sabeedriskâ dsihwe scheit pilnigi nowahrtâ. Par wisu plascho pagastu naw neweenas organisazijas, kas strahdatu kulturas darbu. Mums eserneekeem peeteek ar salumeem, bumbu sischanu, mehrki schauschanu un zitàm tahdàm augstàm leetam. Par teatri pee mums gahdà Jaunatnes saweenibas nodala, uswesdama. „Sarkano taurinu", „Krustmahti Juhlu" waj tamlihdsigas lugas, kuras mums loti patihk. Isrihkojumos pilnas bufetes netruhkst. Pee sawàm telpam isrihkojumeem ar wehl neesam tikuschi, lai gan basari dewuschi eewehrojamus atlikumus. —s.

Kopehdinaschana skolâs. Pehz jauneem Isglihtibas ministrijas noteikumeem par kopehdinaschanu pamatskolâs, siltas brokastis skolneekeem ir obligatoriskas. Kur skolneeki paleek par nakti skolas telpâs, tur eewedama pilniga kopehdinaschana (brokastis, pusdeenas, wakarinas) lihdz nahkoscham mahzibas gadam. Pahrejâs pamatskolâs siltu pusdeenu isneegschana naw obligatorifka.

Panama Daugawpils pilsehtas saimneezibâ. Apsuhdsiba pret Daugawpils pilsehtas waldes bij. lozekleem, par nekahrtibam pilsehtas saimneezibâ, nehmusi nopeetnu wirseenu. Nodoti teesai: Dauge, Rawdins, Pridetschenskis un Glinterneeks; Apsuhdseteem peeprasa 50.000—500.000 rub. leelu droschibu, pretejâ gadijumâ tos schajâs deenâs apzeetinàs. Waldes lozeklis K. Sebergs jau apzeetinats. Sagaida wesela panamas atklahschanu pilsehtas saimneezibâ.

Preili. 11. g wezais Broniflaws Balzers rotaladamees ar rewolweri noschahwis sawu dwihnu mahsu Dominichu Balzer

Ministru pluhdi Anglijâ

Lifildâ, 11. now, (Radio). Jaunajâ ministru kabinetâ usnemti Wikonts Roberts Sesils un wikonts Pihls. Lihdz ar to tagadejais kabinets ir plaschakais no wiseem pehdejà laika kabineteem. Bonara Lou kabinetâ bij 17 lozekku, Baldwina kabinetâ eetilpa 19, Makdonalda — 20 ministri, bet tagadejam kabinetam 21 lozeklis. Baldwins newehlas eezelt galweno pasta direktoru par kabineta lozekli, kà tas bij lihdz schim.

Par waldibas lozekleem papildus eezelti wehl: majors Traiors par pensiju pahrwaldes ministri, fers Wiljams Mitschels Tomsons par pasta-telegrafa ministri, pulkw.-leitnants Aschlejs par transporta ministri, pulkw.-leitnants Walters Gwinefs par finansu sekretaru un Wiljams Wattsons par Skotijas lordadwokatu. Wisas schis personas bijuschas tahdos pat amatos eepreekschejâ Baldwina kabinetâ. Par ahrleetu wizeministri tàpat eezelts Ronalds Makneils.

Anglu delegati Maskawâ

Maskawâ, 12. now. 11. now. scheit eeradàs anglu tredjuniju delegati, kurus swinigi sagaidija Kreewijas arodneezifko un sabeedrisko organisaziju preekschstahwji. Persels pasinoja, ka pirmee eespaidi Kreewijâ — loti skaisti. Delegazija peedalijàs schodeen atklahtajâ arodsaweenibu kongresâ, kur kongresa delegati weesus juhsmigi apsweiza.

Peemina Swerdlowam

Maskawâ, 11. now. Jekaterinburga pahrdehweta par Swerdlowku, par godu pirmam Padomju Kreewijas zentralàs ispildkomitejas preekschsehdetajam. LTA.

Arodbeedribu stahwoklis Maskawâ

Maskawas laikraksti sino, ka tur pallaban noteekot sestais Maskawas gubernas arodneezifko organisaziju kongress. Schis organisazijas apweenojot 910.000 beedrus. Seeweeschu sastahws winâ 37%. Arodbeedribâs skaitas lihdz 40.000 zilweku no mahzoschàs paaudses. Kolektiwos lihgumos ar usnehmejeem nodroschinati 725.232 arodbeedribas beedru. Algas daschâs nosarês pahrsneedsot pirmskara laikmetu, p. p. tekstilneekeem par 102%, pahrtikas weelu strahdneekeem 113%, ahdu apstrahdatajeem 140%, grahmatdrukatajeem 103% wirs pirmskara normas.

Kinâ waldot leelineeki

Londonâ, 11. now. Konserwatiwà „Morning Post" apgalwo, ka Pekinas tagadejà waldiba esot pusleelineezifka. Winas lozekli usturot zeeschus sakarus ar padomju suhtneezibu. Wupeisu noweetoja sawu pahrpalikuscho armiju us kugeem Tschisu ostâ un dewàs deenwidu wirseenâ ar nodomu iszelt desantu Hangtschou lihzi. Tschingtsolins issuhtijis karaspehku no Tientsinas us deenwideem, lai Wupeisu nodomus issauktu. ATA.

Zihna pret neraschu Kreewijâ

Nerascha Kreewijâ schogad daschâs gubernâs ir bijusi deesgan juhtama, kaut nekur naw aissneegusi tahdu pakahpi kà 21. gadâ. Waldiba isleeto wisus lihdseklus, lai neraschas peemekletos apwidus apgahdatu un noorganisetu planweidigu zihnu ar sausumu. Nupat notikusi apspreede Rikowa wadibâ, kurâ nolemts issneegt leelakus naudas pabalstus dascheem aprinkeem Omskas gubernâ un Krimas republikâ. Nolemts ari samasinat waj pawisam atzelt nodokkus un rekwisizijas ari zitos neraschas aprinkos.

Riga

Ministru kabineta sehde 11. nowembri. 1) Peenem un nolemj ee-

Anatola Fransa

Pingwinu Sala.

Otrà grahmata

Senlaiki

(Turpinajums).

Isleetusi stahwu, pagreesusi galwu un sodu us pleza atspeedusi, wina ar usmanibu apluhkoja sawu jauno apgehrbu.

Magiss to jautaja, waj winai neleekas, ka drehbes drusku pa garàm, bet wina pahrleezinoschi atbildeja, ka ne, ka ejot wina tàs pazels.

Un tuhlit wina atmeta ar kreiso roku sawus lindrakus atpakal un peewilka tos pahr kahju lozitawam, paruhpedamàs drusku atklaht sawus papehschus. Pehz tam aisgahja sihkeem solischeem, gurnus grosidama.

Wina neatskatijàs ne reisi, bet eedama gar strautu, drusku tai paspogulojàs.

Pirmais, winu nejauschi sastapuschais pingwins, pahrsteigts apstahjàs, atgreesàs un sahka tai sekot. Wina gahja gar krastu, un pingwini, kuri nahza no swejas, tai tuwojàs, to apluhkoja un sekoja tai us pehdam. Tee, kuri guleja smiltis, peezehlàs un peeweenojàs pahrejeem.

Winai tuwojotees, bes aprimas no kalnu tekam, no klinschu aisam, no uhdens dsilumeem nahza klaht jauni pingwini un pawairoja winas pawadonu pulku. Un wisi, plezigi wihri spalwainàm ekruhtim, slaiki jaunekli, dreboschi wetschi, krunkainu, sahrtu, baltàm puhkam apauguschu meesu, waj ari tahdi, kuri wilka sawas wahjàs un isschuwuschàs kahjas, kas bij wehl teewakas kà winu treschà kahja — — paegla speekis, — wisi tee speedàs klaht aprauti esodami un iselpodami suhru smaku. Bet wina gahja meerigi itkà ta neka neredsetu.

Redseet, mans tehws, issauzàs Magiss, ka wisi tee, degunus issteepuschi pret schis jaunawas apalo zentru, dodas tai pakal, tikai tamdehl, ka schis zentrs tagad ir roschaina auduma segts. Sferiski kermeni saista ar sawàm daudsàm ihpaschibam geometru usmanibu; un ja schee kermeni ir dsihwi, tad eeguhst tee wehl jaunas ihpaschibas. Bet lai interese pret scho pingwineeti sasneegtu augstako pakahpi, bij wajadsigs, ka tee to wairs neredz sawàm azim, bet attehlo sawàs eedomàs. Ari es pats juhtos neatwairami peewilkts no schis pingwineetes. Waj tas isskaidrojams ar to, ka winas lindraki peedod wairak apaluma tàs pakalai, kas weenkahrschota un papildinata tà eeguhst itkà sintentiski wispahreju raksturu, leek isteiktees tikai tihrai idejai, deewischkigam prinzipam, to es nesinu, bet man leekas, ka to apkampjot, es turetu sawàs rokàs wisu zilwezisko bauduldebesis. Skaidri redsams, ka kauniba seeweetem dod nepahrwaramu peewilkschanas spehku. — Mans apjukums ir tik leels, ka es weltigi puhlos to apslehpt.

To sazijis winsch sazel nejehdsigi sawus swahrkus, metas pakal pingwineem, tos isskleedè, nogahsch gar semi, min ar kahjam, dausa tos un, panahzis pingwineeti — Alkas salas meitu, twer to abàm rokàm ap winas roschaino apalumu, us kuru ir wehrsti wesela pingwinu tautas skati un kahribas un kas tagad pehkschni muhka rokàs nosuhd kahdâ krasta alâ.

Pingwineem likàs, ka saule ir nodsisusi. Un swehtais wihrs Maels saprata, ka Satans ir peenehmis muhka Magisasweidu, lai Alkas meitai doto pirmo apgehrbu. Winsch bij usbudinats meesigi, un wina dwehsele bij apbehdinata. Lehneem soleem atgreesdamees us sawu weentulo mihtni, winsch eerauga seschus waj septinus gadus wezas pingwinu meitenes ar plakanàm kruhtim un schaureem gurneem, kuras bij apwijuschas kà jostas juhras augus un sahles un skraidija pa krastu skatidamàs, waj nesekoto tàm wihreeschi.

2. nodala.

Pirmee apgehrbi.

Swehtais wihrs Maels sajuta dsilas skumjas, ka pirmais apgehrbs, kurâ bijtehrpta weena no pingwineetem, naw nahzis par labu, bet tikai par launu pingwinu kauna sajuhtai. Tomehr winsch palika pee sawa nodoma apgehrbt schis brihnumsalas eedsihwotajus. Sasauzis tos krastmalâ, winsch teem isdalija Jwernas muhku atwestàs drehbes. Pingwini dabuja ihsus kreklus un bikses, pingwineetes garus lindrakus. Bet scheem pingwinu apgehrbeem nebij ta eespaida, kuru atstahja pirmais seeweetes apgerbs. Tee nebij tik skaisti, bij pagatawoti rupji un nemahksliski un teem neweens nepeegreesa wehribu, tapehz ka wisas seeweetes nesaja lihdsigus uswalkus. Ta kà pingwineetem paschàm bij jagatawo ehdeens un jastrahdà us lauka, tad winu neeburi kluwa netehri un winu lindraki nowalkàs. Pingwini apkrahwa ar darbu sawas nelaimigàs dsihwes beedrenes lihdsigi darba lopeem. Winas nepasina sirdsauku un pretrunigas kaifles. Winu eeraschas bij newainigas. Asins grehks bij stipri starp teem isplatits un un peenehma tihri semneezisku weenkahrschibu, un ja kahds peedsehrees jauneklis iswaroja sawu wezmahti, tad riht par to jau aismirsa.

III. nodala.

Lauku norobeschoschana un ihpaschuma iszelschanàs

Salai wairs nebij ta senà druhma isskata, kad starp peldoscheem ledeem winas klinschu eelejàs mita putnu zilts. Winas sneegainà wirsotne bij saplakusi. No tàs bij atlikuse tikai pakalne, no kuras atklahjàs skats us muhschigàs miglàs tihto Armorikas krastu un okeanu, kas nosehts bij tumschàm semuhdens radsem, kas kà kehmi pa pusei isnira is besdibena.

Salas krasti tagad bij loti plaschi, isroboti daudzeem lihtscheem un ar sawu weidu schi sala atgahdinaja wihges lapu. Sala pahrklahjàs pehkschni ar sahligu, ganampulkeem patihkamu sahli, wihtoleem, senatnigeem wihges kokeem un wareneem osoleem. Scho faktu apstiprina augsti zeenijamais Beda un daudzi ziti ustizibas zeenigi autori.

Salas seemelu krastâ bij dsilsch lihzis, kas wehlak isweidojàs par weenu no eewehrojamakàm ostam pasaulê. Austrumu pusê, kur gar klinschaino krastu dausijàs putojoschi wilni, steepàs tukznesigs, smarschigàm sahlem klahts klajums. Tas bij Ehnu krasts, kurp nekad neeedroschinajàs aiskluht salas eedsihwotaji, baididamees no klinschu sprauguàs mahjojoschàm kschuhskam, kà ari bihdamees satiktees ar mirusschàm, maldugunim lihdsigàm dwehselem. Deenwidos auglu dahrsi un birses norobeschoja uhdenslihdeju sillo lihzi. Schai swehtitâ krastâ wezais Maels uszehla basnizu un koka klosteri. Reetumos diwas upes, Klanscha un Sirele apuhdenoja Dalles un Dombes augligàs eelejas.

(Turpmak wehl).

sneegt Saeimai: a) papildinajumu likumâ par walsts semes fonda peeschkirto un peeschkiramo semju nowehrteschanu un pahrdoschanu dsimts ihpaschumâ waj atdoschanu dsimts nomâ; b) likumprojektu par labibas reserwem; c) pahrgrosijuma projektu eewedmuitas tarifâ. 2) Eezel par Latwijas konsuleem bes atlihdsibas no walsts lihdsekleem sekoschus Seemelamerikas Saweenoto Walstu pilsonus: a) Jekabu Seebergu Bostonâ; b) Philip Godlei Filadelfijâ; c) Sr. Gifsler'u St. Luisâ. 3) Atswabina no amata us pascha luhgumu pasta-telegrafa wirswaldes galweno direktoru E. Kadiki. 4) Atlauj Jgaunijas pawalstneekam Janim Pschenizinam darbotees walsts Rigas technikumâ, kâ spezialâs graudu technologijas pasneedsejam. 5) Atlauj sekoscheem Anglijas pawalstneekeem darbotees anglu walodas institutâ: a) Londonas uniwersitates magistram Fhr. Carnegy; b) Londonas uniwersitates tirdsneezibas sinibu kandidatam Colin John Macrae; c) Okfordas uniwersitates magistram Cyril ff Marsh-Roberts. 6) Atlauj Franzijas pawalstneekam Wladimiram Rasalowskim pagaidam eenemt biskapu melodistu basnizas mahzitaja amatu Rigâ. LTA.

Rigas Pilsehtas domes arodneeku frakzijas wehletaju sapulze notika swehtdeen, 9. nowembri, L. Nometnu eelâ Nr. 62. Noklausijusees sinojumu, sapulze weenbalsigi peenehma sekoschu resoluziju: „Wehletaju sapulze, 9. nowembri, 1924. g. L. Nometnu eelâ Nr. 62, noklausijusees sinojumos par Rigas pilsehtas domes arodneeku frakzijas darbibu, atsihst to par saskanoschu ar strahdneezibas interesem un apsolas ari turpmakâs wehleschanâs aktiwi pabalstit arodneeku frakziju". D.

Atdod welnam pirkstu . . . Dselszelu wirswaldê eeradees Rigas juhrmalas „Kasino" direktors, schehlodamees, ka wilzeeni starp Rigu un juhrmalu eekahrtoti pahrak ehrti un pasascheeri daudz par ahtri nokluhstot mahjâs. Buhtot loti patihkami, ja satiksmi palehninatu tâ, lai publika ilgak waretu ismantot wina weesmihligo kasino.

Sagaidamas pahrmainas? Tagadejâs waldoschâs koalizijas aprindas neesot apmeerinatas ar finansu un ahrleetu ministru politiku. Par finansu ministri semneeksaweenibas aprindas jau paredz bij. eekschleetu ministri P. Bergi un par ahrleetu G. Biseneeku — tagadejo suhtni Londonâ.

Studentu skaits uniwersitatê. Nupat galigi noskaidrojees Latwijas uniwersitates 1924./1925. g. semestru apmekletaju skaits pa fakultatem, kur tas sadalas sekoschi: juridiski-tautsaimneezibas 1460, medizinas 853, lauksaimneezibas 784, filologijas-filosofijas 637, matematikas-dabas sinatnes 575, ķimijas 526, mechanikas 494, inscheneeru 444, architektu 161, weterinarmedizinas 147, teologijas 107. Kopskaitâ studentu 6188, no teem 4321 wihreetis un 1857 seeweetes.

Radiokonzerti. Pasta-telegrafa wirswalde tuwakâs deenâs issludinâs radiokonzertu konzesijas isdoschanu. Konzesija tiks isdota tam usnehmejam, kursch abonenteem apnemsees sneegt labako programu par semako maksu. Radiostazija buhs gatawa nahkoschâ gada februari. Atlaujas ustweroscho radioaparatu eegahdaschanai sahks issneegt no 1. janwara. Tanî paschâ laikâ sahks pahrdot ari ustwehrejus, kuri ismaksâs preeksch Rigas ap. 40 latu, bet prowinzei dahrgaki. Konzertus un zitus preekschnesumus paredsets sneegt wakaros, bet laika, metereologiskâs sinas un zitas ap pkl. 12 deenâ. — S.

Muitas paseminaschana us kweeschu milteem. Pehdejâ ministru kabineta sehdê paseminats eewedmuitas tarifs us kweeschu milteem un eesalu no 36 us 21 sant. par kilogr. Pastahwoschâ muitas likme bij nesamehrigi leela un dewa dsirnawneekeem leelus eenahkumus. Pehz eeloschâm sinam daschi dsirnawneeki pelnijuschi miljonus.

Dselszeknееku algas paaugstinaschana 147 tuhkstoschi latu, kuri wajadsigi algu paaugstinaschanai dselszela amatneekeem un deenas strahdneekeem, tiks nemti no dselszela kredita eetaupijumeem.

Algu paaugstinaschana. Dselszelu desmitneekeem, kuri strahdâ us deenas algu, dselszelu wirswalde nolehmusi paaugstinat to par 140 sant. —

Lauschu krahpejs. Maskawas preekschpilsehtâ, Jahna wahrtu rajonâ jau ilgus gadus darbojas kahds apkahrtnê labi pasihstams brihnumdaris. Pehz kara wina weikals sahka stiprâ mehrâ usplaukt un tamdehl tas pahrgahja dsihwot us l. Maskawas eelu 179. Lai neraditu aisdomas, kas stiprâ mehrâ waretu atsauktees us weikala turpmako gaitu, winsch pasteidsâs isnemt konzesiju un atwehra fotografisko eestahdi. Sawus pazientus winsch peenem tikai pa weenam. Eerodotees wairakeem reisê, tas atsakas sneegt sawus pakalpojumus. Tahdâ zelâ weikli apslehptas darba pehdas. Ar sawu weiklo walodu tas eespaido wisus apmekletajus. Loti beeschi ir redsetas pee wina eerodotees sihdâ un samtâ tehrptas eewehrojamako ahrstu, adwokatu u. t. t. kundses. Bet ari pa starpam weena otra seewina no darba lauschu kahrtas. Par pakalpojumu, kâ dsirdams, tas nemot no 3 Ls sahkot . . .

Pagahjuscho zeturtdeen ap plkst. 10 n. r. bija redsama aina, kur kahda weza mammina atweduši sawu meitu, kura slimojot ar nerweem. Meitai protams kauns par tahdu mahtes leekulibu; wina atteizas eet pee schi „ahrsta" un metas behgt. Wezite dsinâs pakal. Scho jandalinu noskatitees sapulzejâs leels bars sinkahrigo, kuri tos pawadija lihds pat „tschiganam" ar smeekleem un aplausеem.

Waj atteezigâm eestahdem nepeegreest tahdeem brihnumdaktereem sawu wehribu? —eds.

Slepkawas paschnahwiba. 10. nowembri sawâ dsihwokli Bolderajâ pakahrees 55 g. wezais Karlis Stelpe. Stelpe 1919. g. aiz greisirdibas nonahweja sawu seewu, winas mihlako un behrnu, par ko bij noteesats us 5. g. zeetumâ.

Ehrtibas satiksmê ar Kreewiju. Us preekschu nolemts Rigas-Maskawas un Rigas-Leningradas teescho pasascheer wilzeenu 2. klases wagonus apgahdat ar gultas welu. Preeksch ta paredz 24.280 latu kreditu, kuru isprasis no ministru kabineta,

Ahrsemes

Stahwoklis Spanijâ

Spanijas rewoluzionaro kustibu kâ LTA telegramas sino, atbalsta sinama inteligenzes dala, Katalonijas separatisti un sozialisti, kas atrodas ahrpus Spanijas robescham. Paschâ Spanijâ direktorija peenem drakoniskus lihdsekus, lai noslahpetu rewoluzijas uguni. Presidenta weetneeks, generalis Magafs islaidis ussaukumu, kurâ usaizina patriotus pulzetees ap direktoriju. Madridê apzeetinati 80 rewoluzionari. Starp teem bijuschais parlamenta lozekklis republikaneetis Domigo. Lai nepahrnestu rewoluzionaro kustibu us Franziju, frantschi apzeetina rewoluzionarus. Apzeetinatos tomehr neisdod Spanijas waldibai.

Zihnai ar marokaneeschem Spanijas waldiba mobilisejusi 1924. gada eesaukumu. Waldiba apnehmusees turpinat zihnu Marokâ ar wisleelako energiju.

Wispahreja nobalsoschana par streika likwideschanu

Winê, 12. now. Sarunâs par Austrijas dselszeineeku streika likwideschanu otrdeenas wakarâ abas puses prinzipieli peekrita kompromisa preekschlikumam, par kuru schodeen noteek wispahreja dselszeineeku nobalsoschana. LTA.

Zik eebrauks Amerikâ

Amerikas Saweenotâs Walstis publizejuschas laikrakstos skaitlus, zik emigrantu no katras atsewischkas walsts warês eebraukt 1924/1925. emigrazijas gadâ Amerikâ. No sarakstâ minetâm walstim warês eebraukt: no Wahzijas 51.227, Anglijas 34.007, Irijas 28.567, Sweedrijas 9561, Norwegijas 6453, Polijas 5982, Kreewijas 2248, Leetuwas 344, Somijas 471, Latwijas 142 un Jgaunijas 124.

Tekstilruhpneeziba atplaukst

Londonâ, 11. now. (Reuters) Kokwilnas audeju federazija Mantschesterâ nolehmusi pagarinat darba laiku usnehmumos, kuri apstrahdâ amerikanu kokwilnu, no 32 us 40 stundam nedelâ. Schis lehmums leezina par tekstilruhpneezibas atplaukschanu. LTA.

Nesin ko darit ar zepelinu

Waschingtonâ, 11. now. (Reuters) Amerikanu eestahdes wehl weenmehr nodarbinatas ar jautajumu, kâ isleetot milsu gaisķugi „Z. R. 3", kursch pahrlidojis okeanu. Radees jauns eerosinajams — nodibinat ar to kahrteju gaisa pasta satiksmi starp Nujorku un Londonu. LTA.

Anglija peekahpjas pret Meksiku

Meksikâ, 11. now. (Reuters) Neofiziali eewaditas sarunas par diplomatisko un tirdsneezibas sakaru atjaunoschanu starp Meksiku un Angliju. LTA.

Negrib atstaht troni

Londonâ, 11. now. no Hedschafas sino, ka no Mekas padsihtais karalis Ali gatawojotees pahreet usbrukumâ pret wahabiteem, lai atkarotu swehto pilsehtu". LTA.

Semuhdens laiwas Turzijai

Londonâ, 11. now. No Konstantinopoles sino, ka Turzijas waldiba ussahkusi sarunas ar ahrsemju firmam par seschu semuhdens laiwu buhwi. LTA.

Apsagta Deewmahte

Româ, 11. nowembri. Sw. Brigitas basnizâ sagli, nolaiduschees no torna pa swana wirwi, nolaupijuschi Deewmates statujai isrotajumus wairak kâ simtstuhkstotš liru wehrtibâ. LTA.

Astes partija

Patstahwibâ neeeaudsinats behrns weenmehr un wisur wellas lihdsi mahtei astê. Usnehmibas truhkums, masais gadu skaits, sihkais spehks winu nostahda wehl pilnâ atkaribâ no mahtes un bes tâs wiram dsihwes naw. Bet ja astê wellas partija, kura jau swin jubilejas un lepojas ar sawu pagahtni; kura likumdewejâ eestahdê representejas ar wairak dutscheem deputatu; kura labpraht usstahda sawu kandidatu us katru augstaku amatu bankâs, walsts eestahdês un paschwaldibâs, — tad rodas jautajums, waj mas ta ir winas pagatne, waj tee ir winas godigi un taisnigi pelniti mandati, waj augstee amati neinteresê wairak partijas liderus, kâ paschu partiju?

Pee scheem jautajumeem uskawejotees un pahrdomajot weselu notikumu rindu, mehs sahkam saprast, ka paschai partijai pateesi naw tik gara pagahtne, kâ rautu runâs un rakstos mehdz usswehrt. Ja partija ir tik tahlu pahrweidojusees sawos usskatos un taktikâ, ka ar eepreekschejeem, us preekschu wirsoscheem mehrkeem, winai naw wairs neka kopeja, — tad wina naw wairs agrakâ rewoluzionarâ partija, bet — astes partija.

Daschos gados septinas reises nostahtees posizijâ un oposizijâ, tai paschâ laikâ eesneegt diwdesmit septinas interpelazijas un tomehr apmeerinatees ar wisâm diwdesmit septinâm ministra atbildem, prinzipâ runat pret brunoschanos, slepeneem lihgumeem, slepeneem politiskâs agenturas krediteem un spionaschu, bet pee balsoschanas nodot sawu balsi tomehr par — ta jau ir Janusa diwsejiba un partijas idejisks bankrots. Tikai tahda partija katru reisi war atrast eemeslus, ar kureem atrunatees, ka, prinzipâ buhdami preti, mehs tomehr balsosim par, lai ar to stiprinatu . . . pirmâ weetâ sawu prestischu, otrâ — sawus eesehdetos krehslus, treschâ — posizijas preeksch draugeem, kuri interesejas par personigo weikalu usplaukschanu.

Protams ar to ir strahdats „positiws darbs", bet tomehr aste paleek aste. Prinzipu aisrunat ar „bet" — tas jau ir besprinzips; sozialistiskas teorijas weetâ dseedat tautisku demokratisku dseesminu — tas jau ir stipri wairak kâ besprinzips, bet teikt, ka weenigi schi partija representê pamatschkiras masu un darbu dara tikai inteligenze un tikai par scho inteligenzi ir wehrts runat — ta jau ir beskauniba. Waj ahrpus parlamentaràs dsihwes partija meklê kahdu jaunu zelu? Ne, tahda zela newar buht, jo tas apdraudetu partijas prinzipielo liniju — astê wilkschanos.

Luhk paraugi: Kad pilsoniba sekojot Antantes „kulturdsihwei" lihdz ausim eejuhsminajusees sportâ un kultiwê meesu us gara rehkina, tad ari astes partijai jadibina sawa sporta weeniba, jo zitadi tatschu sports nebuhtu pilnigs. Tâpat partijai rodas sawas zelojoschas balwas, jo sports tatschu newar buht bes medalam un ordeneem.

Kad skautu un gaidu jautajums nopeetni sahk nodarbinat progresiwo audsinataju prahtus par to, kâ pasargat wisu skolas paaudsi no schî newehlamâ eespaida, un tam sekojoschâs skolneeku pawirschibas mahzibâs, — taisni tad astes partija nodibina pee sawa schtaba sawu gaidu un wilku pulzinus; apmahza skautmeistarus, jo partijai zaur to peeaug spehki, ar ko demonstret.

Kad aissargu skaits semê peesneedz 20.417 un tee atklahdami 679 daschadus pahrkahpumus paschi isdara 873, („Lauku Darbs" Nr. 7) zaur ko no wisâm pusem pazelas balsis par aissargu newajadsibu, tad astes partija prahto, kâ dabut sawu eespaidu pee teem, bet tahdu war rast tikai peedalotees aissargu pulkos un strahdajot positiwu darbu.

Kad nazional-klubiskas organisazijas septinas reises sosu rindâ gahjuschas un atgreesuschâs no kapeem, ir kâ peeminot krituschos waronus, tad scho waronu peemina ari astes partijai top mihla un astoto reisi eet wina, no waras eeslehgta, demonstret sawu spehku, sawu darbibu. Wina tatschu neees pirmâ un neees bes pilsonibas algoteem sargeem, jo tad ta wairs nebuhtu astes partija.

Kad nekultureliba nazionalisma wahrdâ apdraud strahdneezibas kulturpolitikas pirmos dehstijumus un strahdneezibai jakopo wisi lihdsekli kulturas frontê, tad astes partija grib istikt ar masaku dalu, jo pilsonibai ir leelakas prasibas un tadehl pret winu japeekahpjas (sk. Kulturas Fonda lehmumu.) Japeekahpjas tadehl, ka astes partijas lidereem weenam snots usraksta eewehrojamu seletonu wisisplatitakâ demokratu awisê, otram brahlens labi pelnas ar raschigu darbu nazionalistu kulturas birojâ, trescham meita dseed pilsonu jubilejas ballê.

Ta ir wesela notikumu rinda un tadehl, luhk, partijai japaleek astê un prinzipieli jaeetur astes partijas linija! Mk.

Mahksla

Walmeeras teatrs

Walmeeras dramatiskais teatrs noorganisets pagahjuschâ gadâ. Winu noorganiseja „Raina klubs," peewelkot darbâ kulturelâs un saimneezискâs organisazijas: pilsehtas paschwaldibu, Latweeschu beedribu u. z.

Gaitu sahkot, teatrs proklamejis prinzipielo liniju, wina wahrdeem — meklejchanas stigu: zaur Hofmani, Titu, K. Gozzi; zaur Parises XVIII. g. s. Sanit Laurent un Sanit Germain lautumu teatru un Commedia dell' arte ztilu — pee latwju tautas teatra stila. Pee teatra noorganiseja dramatisko studiju, isdewa pat „Teatra Wehstnesi." Dramatiskâ studija usrahdija sewischku rosmi. Winu apmekleja pahri par 50 audsekni. Kâ lektori ussahjâs: Kr. Linde, Seltmatis un ziki.

Schkita, ka schini prowinzes nomalê eestahjees jauns meklejschanas prozess tautas teatru stila atrisinaschanai.

Tâ, steigâ un nenogurstoschâ darbâ pagahja teatra pirmâ sesona.

Ar otro, 1924./25. g. g., sesonu mainija direkzijas sastahws. Atstahja sawa

darba lauku ari teatra waditajs. Wina weetâ nahza Wentspils teatra reschisors A. Kokalis. Eestahjàs luhsums neween teatra dsihwê, bet — ari idejiskâ wirseenâ. Par zik noteikti eepreekschejâ direkzija zentàs norobeschotees no naturalisma, par tikpat noteikti tagadejà direkzija sahka winu atjaunot. Atmestai kastweidigai skatuwes eekahrtai bija lemts no jauna peedsihwot zeenu. Eepreekschejo, mahkslineeka Otto Skulmes dekorazìju un prospektu weetâ parahdijàs paschdarinatàs. Likwideja dramatisko studiju, atmeta „Teatra Wehstnescha" isdoschanu. Sakarâ ar to, notika luhsums netikween akteeros, kuri palika pasiwi, weenaldsigi, bet — ari publikâ.

Tà, tikdaudz soloscham teatrim nebija lemts peedsihwot saulainàs tahles.

Protams, buhtu pahrak daudz prasit no tik, samehrâ, wehl jauna prowinzes teatra jau noteiktu stilu, bez sinama noteiktiba stilâ, linijâ winâ buhtu sakkatama.

Teatra leeta jau nonahkusi tiktahl, ka Latweeschu beedribas aprindàs eerosinats jautajeens par isstahschanos no lihdsdalibas, jo luhk, esot paredsams, ka teatra budschets noslehgsees ar defizitu — Latweeschu beedriba reflektejusi uz pelnu, bet zeribâs wihlusees. Skaidrs, ka winas interefes weenmehr ir saistijuschàs ap buseti, jo tur teescham wiss skaidrâ naudâ. Tas lai neatbaida pahrejàs organisazijas. „Mahmula" nekad naw interesejusees par kulturu. To saprot wisa Walmeera.

Direkzijai tomehr nopeetni deretu pahrdomat, kà atjaunot dsihwibu teatri. Kad tas buhs notizis — publikas interese atjaunosees pati no sewis.

—ds.

Dailes teatrs. Schodeen, 13. now. „Plahpigas seewas". Peektdeen, 14. nowembri, par tautas israhdes zenam „Mehrneeku laiki". Sestdeen, 15. now., plkst. pus 8 wak., „Plahpigas seewas". Zeturtdeen, 20. now., pirmo reisi Schò komedija „Zesars un Kleopatra". Schò peeskaitams pee tagadnes eewehrojamakeem anglu dramatikeem. Wina atjautigà un asprahtigà waloda pilna humora un paradoksu. Schò zihnàs par zilwezes labako nahkotni un sawu spalwu winsch wehrsch pret komandas sischla turetajeem — deenas waroneem. Schò ismanto wehsturisko sischetu lai rahditu wareno waldneeku besprahtu un nespehku.

Nazionalais teatrs. Schodeen, 13. now. plkst. 7 wak., tautas israhde „Torni". Peektdeen, „Ahrpus likuma".

Nazionalà opera Schodeen, 13. nowembri, otru reisi „Fra Diawolo".

Intimais teatrs. (Doma laukumâ 17).

Schodeen, 13. nowembri, 7.30 wakarâ „Okafens uu Nikoleta" wezfrantschu dseesma legenda, J. Eserina tulkojumâ.

LTB Zelojoschais teatrs. 16. now. — Pahlê „Straume", 18. now. — Ainaschos „Negataws auglis".

Aisrahdijumi

RAB Zentralbiroja klubs sarihko swehtdeen, 16. now. sch. g. (Dansing palase) telpâs Elisabetes eelâ 55. basaru ar lotereju, swejoschanu, solischanu. Tribinê L. Paegle, J. Reinholds ar T. A. kori, komedianti deklamatori. Stuhros ragâ puhteji. Cenahkt pl. 12 deenâ. Seedot zik war. Loterejas biletes eepreeksch dabujamas no 8. now. pee kluba komisijas lozekla katru deenu no plkst. 7 wak., swehtdeen, no 10—12 deenâ Brihwibas eelâ 67, ds. 1.

Ostas strahdneeku masu sapulzi, sasauz, Rigas Transportstrahdneeku arodsaweeniba swehtdeen, 16. now. pl. 10 rihtâ Weestura (Keisara) dahrsa pawiljonâ. Deenas kahrtibâ: 1. Dsihwes dardsiba un algas jautajums. 2. Daschadi jautajumi un preekschlikumi. Schai sapulzei ir ahrkahrtigi leela nosihme preeksch wiseem ostas strahdneekeem. Tamdehl jaeerodas wiseem Rigas Transporstr. arodsaw., Enkurneeku darba kooperatiwa un zitu ostas strahdneeku organisaziju beedreem, tàpat ari ostas strahdneekeem, kuri nesastahw ne weenâ organisazija.

Teesa

Politisko prahwa Apgabalteesâ

Wakar turpinajàs wehl leezineeku nopratinaschana. Daschus nopratina wairakas reises. Wairums leezineeku polit. pahrwaldes agenti, kuri noskaidro apsuhdseto kratischanas, apzeetinaschanas un nopratinaschanas gaitu.

Starp zitu leez. Ssolinam — politiskàs pahrwaldes ismekleschanas eerednim, weens no apsuhdseteem usstahda teeschu jautajumu: Waj winsch — apsuhdsetais ir politiskâ apsardsê spihdsinats? Us to Osolinsch atzehrt: „ta ir weza dseesma . . ." Teesas preekschsehdetajs pahrtrauz leezineeku un prasa noteiktu atbildi. Leezineeks, protams, spihdsinaschanu noleedz. Pehz pahrtraukuma runà prokurors. Wisus apsuhdsetos winsch sadala diwâs grupâs: Latgales un Rigas. Rigas grupâ eetilpst gandrihs wisi no Kreewijas eeraduschees. Par apsuhdsetà Bluhma isteikumeem eepreeksch ismekleschanâ, kurâ ir swarigi apwainojumi pret pahrejeem apsuhdseteem, prokurors konstatè, ka tee naw isspeesti ar waru, kà to apgalwo pats Bluhms, bet gan doti walsirdigi, kà to apleezinot politiskàs pahrwaldes agenti, kureem jatizot. Apsuhdseteem Deklawam, Dsenim, Kreewam, Klawam un Bluhmam, nemot wehrâ winu agrako darbibu, prokurors peeprasa augstako soda mehru. Pret wiseem pahrejeem usstura apsuhdsibu apsuhdsibas raksta apmehros. Aisstahwis Kahrklinsch issakotees par Latgales komunistu schuninu, norahda, ka pamatojotees uz wiseem dateem un leezibam, kahdas ir teesas rihzibâ, war peelaist, ka tahdu schuhninu ir domats dibinat no atsewischkàm personam, bet nekas nenorahda uz winas pastahweschanu. Kas atteezas uz apsuhdseteem Schaizaneem un Matschanu, tad naw nekahdu datu, kas norahditu uz winu komunistisko darbibu. Adw. Schmits, aisstahwot apsz. Sandleru, norahda starp zitu, ka naw nekahds noseegums, panemt no pasihstama zilweka wehstuli un nogahdat winu zitam, ari pasihstamam zilwekam. Tas ir neezigs pakalpojumus un saredset sche noseegumu newar.

Adw. Uliuffis noteikti aisrahda uz daudzsajam pretrunam leezineeku isteizeenos.

Pehdejâ wahrdâ apsuhdsetais Bluhms stahsta par spihdsinaschanam un draudeem ar kahdeem winsch peespeests parakstit wisu, kas diktets preekschâ. Deklaws norahda ka pat monarcha laikâ toreisejas polit. apsardses eeredni nepeenemti kà leezineeki teesâ, bet tagad, uz daschu agentu leezibam winu teesà. Par to, kas Kreewijâ darits, Latw. teesas preekschâ winsch neatbildot, bet Latwijâ winsch nekahdu noseegumu darijis neesot. Dsenis norahda, ka naw absoluti nekahdu faktisku peerahdijumu par to, ka winsch buhtu speegojis Latwijâ, waj speegoschanas noluhkos uz schejeeni brauzis.

Sawu politisko pahrleezibu, sawas simpatijas rewoluzionarai strahdneezibai winsch nenoleedsot, nenoleedz ari to, ka rakstijis „Kreewijas Zihnâ", ko neusskata par noseegumu Latwijas teesas preekschâ. Beidzot issaka, ka nekahdas schehlastibas no teesas winsch ari negaidot. Dseni pahrtrauz preekschsehdetajs. Ari Klawa norahda uz spihdsinaschanam, kuras sekas winsch jutischot wisu turpmako dsihwi. Apsz. Kreews ar faktiskeem dateem peerahda pret winu wehrsto apwainojumu aplamibu.

Wisi apsuhdsetee noteikti usstahjas par sawu newainibu. Spreedumu sagaida nakti.

Pehdejâ brihdî

Spreedums politisko leetâ Rigas Apgabalteesâ

Oswalds Dsenis noteesats uz 5 g. spaidu darbos; Frizis Deklaws, Karlis Grihslis un Jahnis Bluhms uz 4 g. spaidu darbos! Arnolds Kreews, Anna Klawa, Nochamna Joffe un Leja Schneer uz 2 g. zeetokšni.

Pahrejee: Olga Panke, Lote Gehwel, Margreeta Rubert, Jziks Sandlers, Bernchards un Mateus Schaizani, Jahnis Rundsans un Jesups Matschans — attaisnoti.

Mehris

Loudonâ, 12. nowembri. (Reuteirs.) Plaschа mehra epidemija pahrnehmusi Krimuljè salas. Lihdz schim miruschi wairak kà 4000 eedzihwotaju.

Atbildigais redaktors: J. Wilsons.
Isdewejs: Komandit sabdr. „Burtneeks".

Rigas Arodbeedr. Zentralbiroja klubs

Swehtdeen, 16. nowembri 1924. g.

„DANCING PALACE"

telpâs, Elisabetes eelâ 55.

Loseschana. Swejoschana. Solischana.

Basars

Loseschana. Swejoschana. Solischana.

Leons Paegle tribinê.

Wiseem, Wiseem, Wiseem!

J. Reinholds ar T. A. kori uz skatuwes.

Komedianti

Deklamatori

Stuhros — ragâ puhteji.

Eenahkt – p. 12 deenâ – Seedot, zik war.

Strahdneeki: Strahdneezes:

Nahkat seedojat:

Redsesat, Dsirdesat, Winnesat!

„Weeniba"

nedelas schurnals, Rigas Arodu Beedribu Zentralbiroja isd.

Nr. 16.

Isnahzis. Saturs: Marksisma pamata linijas. Zihna ar besdarbu Padomju Kreewijâ. Geranija. Bijuschais un nahkoschais. RAB Zentralbiroja presidija sehdê peenemtà resoluzija. Leepajas arodbeedribas un „Arodneeks". Darba apstahkli „Mehbeku mahkslas galdneezibâ" I. Maskawas eelâ 138. Par tekstila fabrikas strahdneeku dsihwi. Walkas strahdneeku dsihwe. No apawu strahdneeku dsihwes. Darba jaunatnes stahwoklis uz laukeem. Kronika. Sinojumi un aisrahdijumi.

Numurs maksà 16 sant.

Dabujams wisos awischu kioskos.

Redakzija un ekspedizija.

Rigâ, Brihwibas eelâ Nr. 67. ds. 1. Telefons 14-78.

RABZ. klubs

sarihko swehtdeen, 23. now. leelâ Lubanes eelâ 17,

dramatisku wakaru

Uswedis L. Paegles laika preludi 4 zehleenos

„Par un pret."

Sahkums plkst. 5 deenâ. Eeeja pret labprahtigeem seedojumeem sahkot no 50 sant.

L. L. B.

Zelojoschais Teatrs.

Pahlê, 16. nowembri.

„Straume"

Ainaschos, 18. nowembri

„Negataws auglis."

Dailes Teatrs.

Zeturtdeen, 13. now. p. 1/28 w.

Plahpigas seewas

Peektdeen, 14. now. plkst. 1/28 w.

Tautas israhdê

Mehrneeku laiki.

Sestdeen, 12. now. plkst. 1/28 wak.

Plahpigas seewas.

Ostas strahdneeku masu sapulzi

sasauz

Rigas Transportstrahdn. arodsaweeniba

swehtd., 16. now. p. 10 r.

Weestura (bij. Keisara) dahrsa pawiljonâ

Deenas kahrtiba:

1. Dsihwes dardsiba un algas jautajums.

2. Daschadi jautajumi un preekschlikumi.

Schai sapulzei ir ahrkahrtigi leela nosihme preeksch wiseem ostas strahdneekeem. Jaeerodas wiseem Rigas Transportstrahdneeku arodsaweenibas, enkurneeku darba kooperatiwa un zitu ostas strahdneeku organisaziju beedreem, tàpat ari teem ostas strahdneekeem, kuri nesastahw neweenâ organisazijâ.

Walde.

Nazionalais Teatrs.

Zeturtdeen, 13. now. p. 7 w. par tautas israhschu zenam

Torni.

Peektdeen, 14. now. p. 7 wak.

„Ahrpus likuma"

Nazionalà Opera.

Zeturtdeen, 13. now. p. 7 w.

Fra Diawolo.

Eespeests „Erko" speestuwê, Meesnecku eelâ 4.